

Lausunto Väylävirastolle maantieverkon nopeusrajoitusohjeen päivityksessä esitetyn vaihtoehdon vaikutuksista

Khall 18.06.2024 § 123
62/08.00.00/2024

Valmistelija

Kunnanjohtaja Antti Mulari, 040 839 4330, antti.mulari@savukoski.fi

Väylävirastossa on käynnissä maanteiden nopeusrajoitusohjeen päivitys. Tavoitteena on, että nopeusrajoitusjärjestelmä on kokonaisuutena johdonmukainen ja linjassa nykyisten liikenne- ja ympäristöolosuhteiden kanssa. Siten ohjeella pyritään varmistamaan yhteneväinen palvelutaso eli saavutettavuus ja turvallinen liikenne koko maassa.

Liikenneympäristöön sopivat nopeusrajoitukset vaikuttavat eniten moottoriajoneuvoilla liikkuvien matka-aikoihin ja liikenneturvallisuuteen, mutta myös suojattomien liikkujien, kuten kävelen tai pyörällä liikkuvien, kokemaan turvallisuuden tunteeseen.

Liikenneturvallisuusstrategian mukaan Suomella on tavoitteena liikenneturvallisuuden nollavisio vuoteen 2050 mennessä eli 0 kuolemaa liikenteessä. Päivitettävän ohjeen muutokset ovat askel kohti tätä visiota.

Ohjeen päivittäminen ja Ruotsissa käytössä olevan 100 km/h nopeuskriteerin tarkastelu on kirjattu kansallisen liikenneturvallisuusstrategian toimenpiteeksi ja Väyläviraston vastuulle.

Ohjetyössä on keskitytty liikenneturvallisuusstrategian toimeksiannon mukaisesti 100 km/h nopeusrajoituksen kriteerien määrittelyyn, koska sillä nopeudella on valtakunnallisesti suuri vaikutus sekä liikenneturvallisuuteen että saavutettavuuteen.

Ohjeessa esitettyjen kriteerien perusteella valtakunnallisesti nopeusrajoitus laskisi 100 km/h:sta 80 km/h:aan noin 1800 kilometrillä. Tämä on 4,5 % siitä tiverkosta, joka ei ole yleisrajoituksen piirissä. Muutos kohdistuu teihin, joilla onnettomuusriski on kohonnut. Näitä teitä ovat vähäliikenteiset maantiet ja vilkasliikenteiset tiejaksot, joilla kohtaamisonnettomuusriski on kohonnut.

Muutokset jakautuvat maantieteellisesti tasaisesti ympäri Suomea, mutta kohdistuvat kilometrimäärällisesti eniten Lappiin, Pohjois-Pohjanmaalle ja Etelä-Pohjanmaalle johtuen näiden alueiden maanteiden kapeudesta ja käytäntöjen yhtenäistämisestä. Suurimmat vaikutukset liikennesuoritteiden näkökulmasta kohdistuvat kuitenkin vilkkaimmille teille. Vaikutukset maakuntakeskusten saavutettavuuteen ovat pienet, suuri osa tienkäyttäjistä saavuttaa lähimmän maakuntakeskuksen edelleen alle tunnissa. Matka-aikaa muutos lisääsi kaupunkien välillä kahdesta viiteen minuuttia.

Liikenneturvallisuushyötyinä muutos tarkoittaa 14,1 miljoonaa euron lisäsäästöä onnettomuuskustannuksina. Arvioitu kuolemien (3,8) ja vakavien loukkaantumisten (3,4) vuotuinen vähenemä on yhteensä noin 7. Aikavaikutuksina muutos tarkoittaa 12,5 miljoonan euron lisäkustannuksia.

Polttoainekustannuksina muutos tuo lisäsäästöä 4,1 miljoonaa euroa ja hiilidioksidipäästösäästöjä 0,4 miljoonaa euroa. Liikenneturvallisuushyödyt ovat siis aikakustannusmenetyksiä suuremmat. Kokonaisuudessaan positiivinen kustannusvaikutus on 6,1 miljoonaa euroa.

Väylävirasto pyytää lausuntoja 4.7. mennessä päivitettävän maanteiden nopeusrajoitusohjeen vaikutuksista, joiden kautta tulee esille sidosryhmien tietoa ja näkökulmia liikenneturvallisuuteen ja nopeusrajoitusten vaikutuksiin. Lausunnossa pyydetään tarkastelemaan asiaa seuraavassa esitettyjen kysymysten kautta.

Tavoitteet

Väylävirasto pyytää lausuntoa erityisesti seuraavista asioista:

1. Millaisia vaikutuksia arvioitte suunnitelluilla maanteiden nopeusrajoitusten muutoksilla olevan toimintaanne (aikataulut, matka-ajat, koettu turvallisuus ja saavutettavuus, kävelyn ja pyöräliikenteen turvallisuus jne.)?

Vastaus: Pelkosenniemi-Kelloselkä tieosuus nro: 965 kulkee Savukosken kuntakeskuksen läpi. Tie kulkee Savukosken kunnan alueella myös Lunkkauksen, Kuoskun ja Nousun kylien läpi. (Savukosken kuntakeskukseen pääsee lisäksi myös Sodankylän suunnasta Tanhuan ja Värriön kylien kautta kulkevan tien nro: 19869 kautta, mutta tämä tie on toissijainen.) Pelkosenniemi-Kelloselkä tieosuudella liikkuu henkilöautoliikenteen lisäksi paljon raskasta liikennettä mm. puutavararekkoja. Tiessä on paikoin routavaurioita, mutta kokonaisuudessaan tie on vielä kohtuullisessa kunnossa.

Savukoskella suurin onnettomuusriski aiheutuu porokolareista. Paikalliset asukkaat osaavat tyypillisesti huomioida riskin muualta tulleita tienkäyttäjiä paremmin. Kävely- ja pyöräliikenne keskittyy Savukosken kirkonkylän kohdalle ja kylien kohdalle, joissa on jo nyt alennetut nopeusrajoitukset. Nopeusrajoitusten alentamista huomattavasti suurempi vaikutus kevyenliikenteen turvallisuuteen on heijastimen käytöllä ja pyörien valoilla.

2. Mitä mieltä olette liikenneturvallisuuden parantamisesta nopeusrajoituksia muuttamalla? Millaisia muita keinoja ehdottaisitte ajatellen myös rajallisia rahallisia resursseja väyläverkon kehittämiseen?

Vastaus: Ongelmana on, että Savukosken kuntakeskuksen kohdalla ajoneuvojen nopeudet ovat usein vallitsevaa nopeusrajoitusta huomattavasti korkeampia. Kuntakeskuksessa tielle tulisi harkita esimerkiksi liikenteen jakajien tekemistä, jotta nopeuksia voitaisiin hillitä.

Yleisesti nopeusrajoitusten alentamisella ei välttämättä yksiselitteisesti päästä haluttuun lopputulokseen. Vaarana on, että ajoneuvojen tilanne nopeuksien vaihteluväli nousee nykyisestä. Jos nopeusrajoitus lasketaan myös kesällä 80 km/h nykyisestä 100 km/h, osa todennäköisesti ajaa edelleen 100 km/h ja kovempaakin, kun taas osa saattaa laskea nopeuden alle 80 km/h nopeusrajoituksen. Vaarana on, että liikenteen sujavuus heikkenee nykyisestä ja onnettomuudet tosiasiaa lisääntyvät lisääntyneiden ohitusten takia. Pitemmät ja hitaammat matka-ajat lisäävät kuljettajien turhautumista ja ylinopeuden ajaminen lisääntyy. Poliisin nykyiset resurssit huomioiden ei nopeusvalvontaa ole käytännössä mahdollista lisätä, jotta valvonnalla tosiasiaa olisi ennaltaehkäisevää vaikutusta ylinopeuksiin.

3. Miten maanteiden nopeusrajoitukset tukevat valtakunnallisen liikennejärjestelmäsuunnitelman asettamia tavoitteita ja alueenne liikennejärjestelmän kehittämisen suunnitelmia?

Vastaus: Suunnitelma ei tue liikennejärjestelmäsuunnitelmien tavoitteita.

4. Muita huomioitasi, mitä?

Vastaus: Yleisesti ottaen ei ole kestäväää, että korjausvelan kasvua ja tieverkoston kunnan heikkenemistä pyritään kompensoimaan alentamalla nopeusrajoituksia.

Esittelijä

Kunnanjohtaja Antti Mulari

Päätösehdotus

Kunnanhallitus hyväksyy edellä esitetyn lausunnon suunnitelluista muutoksista nopeusrajoituksiin.

Päätös

Keskustelun kuluessa Ari Veikko Puska esitti lausuntoon lisättäväksi seuraavia huomioita:

- Savukosken alueella on hyvin vähäiset liikennemäärät, joten suunnitellulla nopeusrajoitusten alentamisella ei ole merkittävää vaikutusta liikenneturvallisuuteen.
- Suurimpia riskejä Savukosken alueella ovat porokolarit, mutta suurimman riskin alueella on jo esteaita, joka estää porojen kulkeutumisen tielle.
- Savukosken alueella tieosuudet ovat hyvän näkyvyyden alueita.
- Savukoskella pyritään ratkaisemaan vaikean saavutettavuuden ongelmia. Paikkakunnalle ja lähialueille ei ole raideyhteyksiä eikä lentoliikennettä. Liikenne perustuu kumipyörillä tapahtuvaan liikenteeseen ja jo nyt pitkä matka-aika heikentää merkittävästi saavutettavuutta.
- Matkailun ja muun liike-elämän kannalta saavutettavuuden heikentyminen aiheuttaa merkittäviä ongelmia.
- Lisätään tilasto, mistä selviää Savukosken liikenneonnettomuudet viimeiseltä 10 vuodelta

Puheenjohtaja Jouko Savukoski korosti tiestön parantamista palvelutasoiseksi.

Keskustelun jälkeen kunnanhallitus hyväksyi yksimielisesti kunnan lausunnon kokouksessa tehdyillä lisäyksillä.

Jakelu

Lausuntopalvelu